

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
1/2 10 „
1/3 5 „

Posamične številke stanejo 10 v.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriskem in Gradiškanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7, I. nadst. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglaš in poslanice se računajo po Petit-vrstah če tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Sanje naših rdečkarjev in njih črnih zaveznikov.

Bahati so včasih jedni in drugi. V jasnih trenutkih sicer vidijo naši rdečkarji pred seboj, kako malo sadu je dal obilen trud, toda generala imajo, ki rad fantazira ter vidi, česar drugi ne vidijo. Nastopil je z veliko ropotačo in letal iz kraja v kraj, tako naglo, da bi skoro z zrakoplovom ne mogel hitreje preletavati romantične goriske dežele. Vse naše, vse rdeče — tako je sanjal potem pod krovnimi svoje voljice. Tako se sanja in upa, da doseže, kar mu drago. Kdor čita »Delavski list« pa primerja poročila o tumovskem gibanju po naših dolinah in planinah z golo resnico, kakor reči dejanski stoje, se mora prijeti za glavo pa pomenljivo pokimati: saj vemo, s kom imamo opravila. Črna garda sledi pazljivo vsemu početju njega in ker pozna njegove slabe strani, se mu klanja do tal, ga hvalisa ter povzdiguje, kar se mu zdi jako dobro, da toliko bolj pozablja na klerikalnega zmagaja, ki hoče pozreti goriske Slovence, ter se še toliko bolj zaganja v one, ki so osvedočili pred svetom svoje neutrudljivo delo za naše ljudstvo, ki so ostali dosledni ter ne podirajo danes tega, kar so včeraj sezidali, ker delajo pač po prevdanku, katerega od jezice in samoljubnosti prevzetemu nadčloveku manjka v taki obilni meri! Niti ne vidi ne tega, kako ga vodijo za nos, kako ga naganjajo na napredni živeli v deželi, da oni pri tem lahko toliko uspešneje delujejo v pogubo ljudstva po napotkih črnega klerikalizma. Koga je treba preobrniti na Goriskem? Pač le klerikalca, ker klerikalec je na krivi poti, ker služi moči le jednega stanu, ki je premnogo kriv na tem, da smo Slovenci postali mal, neznaten narod, kakor spričuje to jasno in odkrito zgodovina. Toda ne. Še mar ni novodobnim rdečkarjem, da bi pomagali, da se zatre pogubonosno rovanje črne roke med našim ljudstvom ter se dvigne kvišku napredni živeli — ne, v korist črne roke delajo in zbegati hočejo

napredni element, kakor da bi bila to pot, ki vede goriske Slovence do boljših časov. Sicer dr. Tumo že razumemo. On je svoj čas veljal dosti v napredni stranki. Ljudje so z zaupanjem gledali vanj. Obledeni so bili od svita njegovih obljub, tudi od dela, katero je izvršil, ali kako razočaranje je nastalo v deželi, ko se je ta svit kar nenadoma utrgal ter padel nizdol in izginil kakor zvezda, ki se je utrnula! Tistih ljudi ne dobi nikdar več na svojo stran. Pri mozel, ki so ostali kar so bili, mož z novo rdečo sukno ne opravi ničesar, pa naj dela še take načrte, naj se laska, kolikor hoče, naj udriha in zabavlja, kolikor mu ljubo. — Finis, ende, konec, ubit je slave zvonec! —

Odvajalci Tumovih glasov so zatopljeni v žareče sanje ter napovedujejo konec naprednjakov. Tisti glavni, ki išče po Goriskem slovenski tip socializma, se gladi po bradi ter trdi, da pri kakih novih volitvah zadobijo rdeči kandidati že več glasov nego napredni. Tak Tumov glasnik misli, da sme reči s Cezarjem: Veni, vidi, vici, prišel, videl in zmagal sem — toda naj nipošleva, da nima pred seboj bosporskega kralja Farnakesa, katerega je Cezar ugnal tako hitro in lahko, da je mogel napisati v poročilo one znamenite besede. Cezar pa tudi ni.

Nimamo nič proti temu, da se zibljejo rdečkarji v takih sanjah, in tudi nič proti temu, da klerikalci trdijo po »Gorici«, da kmalu napoči čas, ko bo imela klerikalna stranka v deželi enega samega glavnega nasprotnika — socialnega demokrata. Ko so zapisali to, so mislili, da s tako trditvijo oplašijo naprednjake, pobožajo pa soc. demokrate, katerim se morda to zdeti tako dobro, da napravijo pri prvi priliki zopet velik kompliment gospodom klerikalcem. Torej pohrustati hočejo jedni in drugi vse naprednjake, vse agrarce, in kar čez noč se pripeti, da si hosta z nastopnim jutrom stala nasproti le črni klerikalizem in rdeči socializem. Dr. Gregorčič rad vidi take reči v svoji »Gorici«, ker ima pri tem svoje namene. Dr. Tumo in pajdaše zavaja na pota, ki vedejo proč od boja proti klerikalizmu, pa neznansko veselje polje po njegovih posvečenih prsil, ko vi-

di suhljato roko, kako maha po omih, katere bi rad onemogočil kar najhitreje. Pa le tako naprej toliko na jedni, kolikor na drugi strani!

Kdo bo tisti, ki bo tepen, to bomo že videli; sicer bi lahko povedali to že danes. Lani se je že pokazalo ob volitvah, kako nekako bo v izvestni smeri na Goriskem. Treba pa je še čiščenja, umevanja razmer, poduka, na kar mora napočiti doba, ki odpahe na jedno stran rdečkarje, na drugo pa klerikalce, in te v dveh sunkih po starostruarsko in novostruarsko.

Naše delo je bilo, je in bo tako, da na Goriskem ne bo gospodoval klerikalizem pa tudi ne Tumove baže socializem, marveč našim razmeram primerno, v soglasju z modernim časom stoječe dobro gospodarsko in socialno delo, preveto z zdravim nacionalizmom.

„Veloizdajniška“ razprava v Zagrebu.

(Dolje.)

Obtoženec Dragovič, učitelj, pravi, da je vdovec, ki ima le svoje otroke, za katere hoče živeti. 25 let služi, nikdar ni dobil nobenega ukora, sedaj pa obhaja 25-letnico na zatožni klopi. Na vprašanja drž. pravdnika ne odgovarja.

Pozvan je bil 45. toženec, 42-letni kmet Mile Mitrič. Ta je edini toženec iz okraja Nova Gradiška. Ne pripada nobeni stranki. Srb pa je z dušo in telesom. Kar govore obtoževalne priče, je goli nesmisel. Najbolji dokaz za to je v okolnosti, da mu obtožnica šteje v zlo, ker je v novi Gradiški obiskoval odvetnike, pristaše srbsko-radikalne stranke, ki so vsi na svobodi. Njega pa — ker so ga prištevati k srbsko-samostalni stranki, so aretirali. »In tega, gospod predsednik, si vendar ne boste domnevali, da sem jaz, priprost kmet, hotel revoltirati gospode advokate!« (Veselo). Priče so pač frankovci, ki so z njimi sprti že od volitev sem. Zato izpovedujejo proti njemu, a ne morejo nič dokazati. »Saj bi mogel jaz vam, gospod

politiki . . . Pred vsem pa dajmo obledovati, vsi trije! Ah, kako je to ljubeznjivo!«

Sedela je toliko da ne na delu devih kolenih, smejoča se z jasnimi očmi in mehkiimi bledimi lasmi, širečimi se okrog ušes. On bi bil rad odklonil, kajti ni se mu zdelo pošteno, sesti pod to streho k mizi. A ravnokaršnja moč, ki ga je še spremila od mesarja, ga je bila zapustila. Preveč sladka je bila njegova hči in njene bele ročice. ležeče na njegovih, so ga vezale kakor z okovi.

»Kaj ne da sprejmeš?« je ponavljala Lujiza.

»Da,« je dejal naposled in dve solzi sta se mu pocedili čez lici, vpadli od pomankanja.

Berru se je zdelo njegovo ravnanje zelo pametno. Ko so se odpravljali v obednico, je prišel sluga in naznanil gospé, da je zunaj gospod.

»Ne morem ga sprejeti,« je odgovorila mirno. »Recite mu, da je oče pri meni. Jutri ob šestih, ako mu drago.«

Obed je bil prelesten. Berru je skrbel za zabavo z vsakovrstnimi dovtipi, in Lujiza se jim je smejala do solz. Zdelo se jej je, da je spet v Rue des Envierges; kako

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošljejo le upravnistvu.

PRIMOREC izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 vin. ali gl. 1.60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naših knjigarlah in teh-le tobakarnah: J. Afrič, Gledališka ul.; V. Baumgartner, Koren 2; Mat. Belinger, Tržaska cesta 1; Marija Bregant, Ponte Nuovo 9; Hen. Jelloritz, Nunska ul. 3. I. Hovaški, na Goriškem; Peter Krebelj, Kapucinska ul. 1; Tereza Leban, tek. Jos. Verdi 11; Ana Pleško, Pokopal. ulica; Iv. Presel, Stolni trg 2; Jos. Primožič, Mirenska cesta; Iv. Sardagna, Gosposka ul.; Jos. Schwarz, Šolska ul.; Južni kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

predsednik, tudi reči, da ste koga umorili, ali radi tega vas ne bodo kar zapirali.« (Hrupna veselost). Za hrvatsko-srbsko koalicijo je agitiral na volitvah, ali to je pravica svobodnega državljanca. Na vprašanja drž. pravdnika toženec ne odgovarjal.

Potem je bil zaslišan kapelan Daniel Kodumavac iz Bakravača, ki je vse tajil, česar ga obdolžuje obtožnica. Tekom zaslišavanja je rekel obtoženec, da se je preiskovalni sodnik izjavil: »Čakam na pričo, na tega fakina«. Radi te izjave je bil obtožeren obsojen na 24-urni samotni zapor s postom. Dr. Medakovič, ki je očital predsedniku, da je prisilil obtoženca na to izjavo, je bil kaznovan z globo 300 K. Med razpravo je bil v sodni dvorani aretiran pravnik Emil Kaffig, ker je imenoval sklep sodišča, s katerim je bil obsojen dr. Medakovič, lopovstvo.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda pozor! — Vsaka podružnica skliče, ako še tega ni storila, zanesljivo vsaj do konca maja svoj občni zbor, kateri bodi, kjer mogoče, združen s kakim poučnim govorom in z malo veselico. Družbi v korist. Družbino blagajniške knjige izkazujejo lepe dohodke nekaterih podružnic, tajništva pa ne dobi izkaza odbora in članov. Prosim!

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Dolenje Branice. — Opozarja se, da bo dne 2. maja t. l. tukaj šolska veselica na prostem s prav lepim, obširnimi vsporedom, katerega se pravočasno objavi v časopisih. Starši in ljubitelji šole, pridite ta dan v obilnem številu k veselici, saj gotovo vas bode veselilo gledati, kako nastopa naš bodoči, nadopolni naraščaj.

Veselični prebitek je namenjen za ustanovitev prepotrebne šolske knjižnice, katero zalibog pogreša ta šola. — Šolsko vodstvo.

srečna je bila v tem čustvu! Damour je mnogo jedel in od trudnosti in jedi ga je obhajala lenoba; a nepopisna ljubezen je odsevala iz njegovih oči, kadar so se srečale s hčerinim pogledom. K desertu so pili sladko vino, peneče se liki šampanjec, ki je stopilo vsem trem v glavo. Služničad ni bila več navzoča; in tako so se naslonili s komolci ob mizo in začeli govoriti o prošlosti, z ožnostjo svoje vinske volje. Berru je zvil svačico, Lujiza pa jo je kadila, polzaprtih oči in solznega obraza. Obdajala se je s svojimi spomini; ravnokar je nehala govoriti o svojih ljubimcih, o prvem izmed njih, velikem mladenci, ki je kaj dobro opravil svoje delo. Nato se je spustila v neizprosne sodbé o materi.

»Veš, da je ne morem več videti,« je dejala očetu, »pregrdo se vede. Ako hočeš, jej pojdem povedat, kar je moje mnenje o tem, da te je tako umazano zapustila.«

Toda Damour je odločno izjavil, da žena zanj več ne živi. Nenadoma se je Lujiza dvignila, rekoč:

»Čakaj, pokažem ti nekaj, kar te bo veselilo.«

(Koniec pride).

Jacques Damour.

Novela.

Francoski spisal EMIL ZOLA.

(Dolje.)

»Boš že videl . . . Ker nisi hotel obedovati pri ženi, boš obedoval drugje . . . To si le zapiši v glavo, da te ne pustim napraviti dveh bedarij v enem dnevu.«

Zivahno je korakal po Rue d'Amsterdam navzdol. V Rue de Berlin je obstal pred majhnim hotelom, pozvonil in vprašal lakajja, ki je prišel odpirat, če je gospa de Souvigny doma. In ker se je sluga obotavljal, je dodal:

»Recite jej, da je Berru.«

Damour je šel mehnično za njim. Ta nepričakovani poset in ta razkošni hotel sta mu popolnoma zmešala glavo. Šel je po stopnicah navzgor. Nato pa se je znašel mahoma v objemu dražestne mlade plavalaske, oblečene jedva v česalni plašč iz čipkaste tkanine. In ta ženska je klicala:

»Papa, to je papa! . . . Ah, kako ste ljubeznivi, da ste ga pregovorili!«

Dobra hči je bila in ni je motila starčeva bluza, ko je radostno ploskala z ro-

kami v nenadnem izbruhu otroške ljubezni. Njen ganjeni oče je niti ni več spoznal.

»To je vendar Lujiza!« je dejal Berru.

Takrat je zajecjal:

»Ah, da . . . Preveč ste ljubeznivi.«

Ni si je upal tikati. Lujiza ga je posadila na kanapej, pozvonila in ukazala, da ni doma za nikogar. Ta čas pa je on ogledoval sobo, prevlečeno s kašmirjem in opravljeno z nežno razkošnostjo, ki ga je navdajala z mehko. Ves v . . . oslavlja ga je tolkel Berru po ramah in . . . u ponavljal:

»No, ali še kdaj porečeš, da nisem tvoj prijatelj? . . . O, dobro sem vedel, da ti bo treba tvoje hčerke. Zato sem preskrbel njen naslov in sem jej šel podati tvojo zgodbo. Takoj mi je dejala: Prijelite ga k meni!«

»Seveda, očka moj ubogi!« je šepnila Lujiza z laskavim glasom. »O, ti veš, kako me je groza tiste tvoje ljudovlade. Sami capini so ti komunardi, in ves svet bi upropastili, ko bi jim pustili! A ti, ti si moj mili papa. Spominjam se, kako dober si bil, ko sem bila še čisto majhna in bolna. Videl boš, izvrstno se bova razumela, samo če se nikoli ne bova pogovarjala o

Viparsko. — (Zapravljanje denarja.) Po ajdovskih občinah se plazi od hiše do hiše agent, ki ceneno robo prodaja za drag denar. Agent ta lomi malo težko slovenski, teče mu bolj italijansčina in podoba kaže, da je skoro gotovo jud. Prodaja pa v mali škatlji iz gipsa upodobljenega Krista na križu. Škatlja je tuintam s pašto, ki se imenuje zlata pena, prevlečena. Razpelo kakor vse skupaj je prav slabo in ordinarno izvedeno. Izdelovalca vse to ne stane nad 1 krono. Prodajal pa je agent en kos po 12 in če mogoče še več kron. Vidi se, da je to judovski izdelek in judovska kupčija.

Vbogi naši kmetje, ki se za modro galico nimajo, pa zamečijo desetake za tako nevredno robo, ki nima po svoji izvršbi nikakega pomena niti za čut pobožnosti niti za lepoto. Tako izsesavanje ljudstva bi se moralo postavno zabraniti in inteligenti naj bi občinstvo poučili, da bi kdaj imelo kaj pojma za umetnost.

Brje. — (Loterija.) Pri nas se tudi zavrže marsikak vinar z igro na lot. Milijone ima država s to igro na leto dobička, ki ga izpreša iz najubožnejšega in nevednejšega ljudstva. Nekateri reveži dóbé tako strast, da jim ne gre več nič drugo po glavi, nego jim plešejo bdečim in spečim pred očmi same štorvilke, na katere stavijo potem zadnjo desetico, zadnji vinar.

Pri nas v Brjah ni ravno tako. Strastnih lotarjev ni tukaj. Pač pa je imel naš Polde Benko te dni čudovito lepe sanje; in si je mislil, kaj ko bi se dalo to trnjevo življenje zboljšati. Gruntal je in mislil ter se slednjič odločil, da sanjane štorvilke igra. In glejte, kar se še nikoli kakemu Brejcu zgodilo, zgodilo se je njemu: Dobil je več tisoč kron. Vsi domačini mu to privoščimo. Polde, ki je pa pameten človek, pa pravi: „Nisem igral prej, pa ne bom tudi poslej; igral sem le zdaj, ko sem vedel, da zadenem“. — Naj bi mu denar obilo teknil!

Iz tolminskega okraja.

Društvo za varstvo zanemarjenih otrok za sodni okraj Tolmin je daroval gospod Anton Lazar, župnik v Nemškem Rutu, 10 kron.

Odbor se mu iskreno zahvaljuje in si želi mnogo posnemalcev. Odrača se osebno do onih človeko- in rodoljubov, ki žele, da bi se naša mladina bolje uzgojevala, da bi se čuvala pred pohujšljivostjo in preč duševnim in telesnim propadanjem, ki si žele moralno in telesno krepkega naraščanja med našim ljudstvom, do onih se obrača odbor s prošnjo, da blagovolijo podpirati društvo.

Vsak dar se hvaležno sprejme. Članarina znaša 1 K na leto, ustanovna pa 25 K. — Denarničar je Josip Kavčič, t. kr. viši davč. upravitelj v Tolminu.

Iz goriške okolice.

Iz Renč. — Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da je naše županstvo dovolilo nekemu tuk. krčmarju javni ples za dan 25. t. m., dotim isto županstvo dobro ve, da ima edino v občini obstoječe in dobro znano društvo „Svoboda“ svojo navadno majevno veselico dne 2. maja. To pač ni lepo, da se društvu dela na ta način konkurenca in to že tretji-krat. — Vemo, da dosedanje naše starešinstvo je bilo v tem oziru vsikdar nepristransko in ni pustilo, da se godi krivica ne temu ne onemu. Odkar se je županovanju odpovedal g. Pahor, vlada na našem magistratu prava zmešnjava. Enkrat podpisuje akto ta, drugičkrat zopet drugi starešina, nobeden pa noče prevzeti nase odgovornosti. Temu mora biti vendar enkrat konec! Če je župan na Gradišču, naj bo na Gradišču, kateri podžupan pa je za Renče? Manj skriyanja in več jasnosti je treba, o! gospodje!

Iz Prvačine. — Iz Gorice do Prvačine oziroma do Dornberga vozi dva peka vsaki dan sveži kruh. Prvi ima voz z napisom: „Leone Gayer pistore in Gorizia“. Drugi ima voz z napisom: „Andrej Fajt, pekarna in sladčarna v Gorici“. Kakor sem tu in tam poizvedel, proda več kruha prvi nego drugi, dasi po pravici povedano je kruh drugega v kosih nekoliko večji od prvega ter ga tudi v dobroti prekosi. Leone Gayer je doma baje iz bližnje Italije, Andrej Fajt, pek in sladčar v Gorici, je doma iz Renč ter se je pri marsikateri veselici pokazal dobrodušnega, ko se je nabiralo za to ali ono. Prvi podpira z našim denarjem „Lego“. Kaj naj rečemo na to? Slepi so pač naši ljudje, zato pa se nam tako godi, da nas tepejo in bijejo povsod tujci. Kar zaslužimo, to dobivamo.

Orehovlje. — (Požar.) Danes 21. t. m. okoli 11. dop. je gorelo pri Mastan. Zgorle je blev z vozovi, ogenj se je bil polotil tudi že hiše. Prišli so gasiti gasilci iz Gorice. Škoda je precejšnja. Masten ima poslopja zavarovana.

Otroke ohraniti zdrave

je mnogo lažje nego obolelim zopet pomagati, da ozdravi. Ako hočemo varovati otroke pred tako strahovitim boleznimi poletja: bjevanjem, drisko, črvesnim katarjem itd., dajamo jim edini svoje vrste znani „Kufoke“, ki se izbirno obnaša pri zdravih in na črvesu bolnih ter slabotnih, v razvitku zaostalih otrokih.

Domače vesti.

Slovensko gledališče v Gorici. — 3. večer (20. IV. 09.) Catulle de Nion: „Simone“. — Vseblane te moderne in zanimive drame je sleden: Grof Robrt pride vsled svoje nepredvidnosti in pretkanosti sodrugov v velike denarne stiske. Podjetje, kjer je on porok, je bankrot in njemu ne ostane ničesar kot beraška palica, ako v dveh dneh ne splača dotične svote. Njegov advokat mu šele odkrije popolnoma resnost položaja. Kaj storiti? Nikdo grofu več ne upa niti vinarja. Žena in hči Simone sta vsi iz sebe in bi rade pomagale, a ne vesti kako. Tu se spomni grof svoje svakinje, ki ima ogromna posestva in denarja do milijonov. A že trideset let ni občeval z njo, vsake vezi so bile pretrgane med obema družinama. Ta bi lahko pomagala, a kedo naj gre k nji. Odloči mlada Simone, da hoče biti ona rešiteljica svoje družine. — Pride v grad svoje tete. Tam vlada čudno ozračje; nikdo se ne sme svobodno gibati. Teta naposled uvidi revščino ubogega dekleta in sprejme jo malo prijaznejše. Simone ostane nekaj časa pri teti, ki ima sina Riharda. Ta je sicer fin, izobražen dečko, a na obrazu nekoliko obstrežen. Zato se je odstranil od družbe, živi večinom sam v svoji nesreči. Ta je opazil Simone in ljubezen se je pojavila v njegovem srcu. Mati je to zvedela in stavila dekletu svoje pogoje. Ako hoče, da ji pomaga in reši družino, mora vzeti njenega sina Riharda za moža. Po dolgih duševnih bojih se deklica vendar odloči storiti ta korak, četudi ni Riharda prazaprav še niti videla. Po poroki živita nekaj časa v napetosti, slednjič bruhne vse na dan. Rihard vidi, da ga žena ne mara, da jo je groza pred njim in misli, da ga je le prevarila, da bi prišla do denarja. Pravi ji, zakaj si mi hlinila prej ljubezen, sedaj pa me nočeš. Šele pozneje se razjasni, da je bila temu kriva le mati, ki je v svoji preveliki ljubezni do sina temu pripovedovala o veliki naklonjenosti mlade Simone do njega. Pred sodnijo bi se morala ločiti. Ona pride polagoma do spoznanja, da je Rihard res plemenit in pošten človek in zopet se poravnata. Tudi njegove brazgotine na licu je nič več ni strah, kar mu ona dokaže s poljubom.

Igra je dramatiziran roman. Tako si tudi moramo razlagati nekatere prevelike skoke, ki dostikrat niso dovolj motivirani. V romanu nam pisatelj lahko pripoveduje na dolgo in široko vsako stvar, ker ni navezan ne na čas ne na kraj. V drami je drugače. Vse pripovedovanje mora kolikor mogoče odpasti ali pa se spremeniti v dejanje. To pa ni vedno mogoče in tako nastanejo tupatam razni presledki, ki bi nam izpopolnjeni lahko razložili prihodnji razvoj dejanja.

Igralo se je v celoti še precej dobro. Gosp. Danilo kot grof se je le preveč zanašal na suflerja. Parkrat je vzbudil s svojimi opazkami celo smeh, kar ni ravno v smislu resne in globoke drame. Dober je bil v I. dejanju kot nesrečen in potrpeč, poln skrbi za svoje. Gospica Kavčeka kot njegova žena je bila v maski dosti premlada. Saj je bila bolj živa kot njena hči, in poleg tega naj bo še boleha! Hčer Simone je predstavljala gospica Winterova. Kot glavna junakinja se je tudi potrudila, da bi rešila svojo nalogo dobro. Nežno-plaha deklica II. dejanja, ki kleči pred Razpelom in moli za svojce, postane odločna in krepka, dokler ji ne starejo lastne volje s pritiskom. Ali svojce žrtvovati, ali sebe; rajši sebe, naj pride kar hoče. Ginljiva postane v zadnjem dejanju, ko Rihardu dokazuje svojo ljubezen, ki se ji je vzbudila iz občutkov do

njega. Gosp. Povh kot odvetnik Osmin nam je podal moža, ki resno misli in dela in »pozna tudi paragrafe, kar je danes pri juristih redko«, kakor je dejal gosp. Danilo. — Gos. Bukšekova kot Lady Eleanor — svakinja grofova — je bila res izborna. Tisti nastop, tiste kretnje, vse je bilo res tako pristno aristokratsko. Gosp. Nučič kot sin Rihard je dokaj dobro zadel ton, kakor pristojna človeku globoke izobrazbe, a vidi, da ga svet ne mara več. Morda pol jeze, pol tuge, na drugi strani zopet razkošno veselje, ko vidi, da morda še ni vse izgubljeno. Sir Thomas, elegantni intrigant in zahrbtnjež, gosp. Iličiča je dobro pristojal v to sfero in skoro nikjer se ni čutilo tiste skrajne podlosti, kajti če stara teta pravi Simone, vse je kupčija, tedaj tudi njemu ne zamerimo ravno posebno njegovih spletkarij. Vse druge vloge so skrajno kratke, igrane so bile tako kot je že pri takih stranskih ulogah navada.

Občinstva je bilo prav dosti. Zasedeni so bili skoro vsi prostori, le tupatam je zijala kaka praznosta.

Omeniti pa moram še nekaj. Človek res ni kameleon, da bi bil vsako minuto drugačen, a jaz mislim, da od nedeljskega smeha vendar ni treba nositi s seboj ostankov še do torka. Mislim namreč tisto bedasto smejanje pri najbolj tragičnih mestih. To pač ne kaže napredka v izobrazbi. Res, da smo tu bolj v provinci, gledališče imamo le redko, a zato pa je treba toliko bolj paziti na take stvari. Gledišče ni le za burke, kot bi hoteli nekateri; imamo tudi resne drame, ki nikakor ne vzbujajo smeha, a če ta ali oni igralec le malenkost zgreši, pa je halo! Tedaj ne preveč takih netaknosti in pa ne tistega drsanja s stolicami, ko je predstava že prične. Točno vkljub zadnjemu opominu vendar nismo še prišli. Zakaj neki ne, to vedo le bogovi. —

Slovensko gledališče v Gorici. — V soboto, dne 24. aprila se igra prelepi igrokaz »V dolini« iz katalonskega kmečkega življenja od don A. Guimera. Pisatelju se je posrečilo podati scenično dovršeno delo, ki stopnjuje do zadnjega prizora in s trijumfom zaključuje igrokaz. Zlasti krasno je orisal lepoto, zadovoljnost in nedolžnost vrh ledenih gor in potem vso podlost, nizkost in podivjanost v dolini. »V dolini« je dovršeno delo tudi v efekti in zavzame slušatelja tako, da napeto pozornostjo sledi do zaključka. Snov je priprosta. Nekdaj bogati, sedaj propali in podivjani posestnik Sebastijan ima razmerje s svojo dekle Marto, katero je pobral na cesti in njenega očeta, ko sta beračila ter ju vzel k sebi v svoj mlin. Njen oče je umrl in Sebastijan se je polastil Marte, jo prisilil, da je z njim ljubimkovala in se mu udala. Nakrat si pa hoče pridobiti zopet premoženje s tem, da se oženi z bogato vdovo. In da se izogne vsem neprijetnostim, sklene Sebastijan Marto omožiti s svojim pastirjem Manelikom, predstavljajem nedolžnosti, ki je prebil vse svoje mlado življenje vrh planin pri svojih kozicah, ki ga ljubijo — po njegovem zatrdilu — kakor brata in kateri kot samotar višav ne pozna ljudske zlobe v dolini. Manelik je pripravljen stopiti v zakon z Marto, ki pa se brani gnjusnega pastirja, a Sebastijan jo primora, da končno privoli in se uda njegovi podli nameri z besedami: »A od danes je med nama vse končano.« On ji pa sarkastično zagotovi: »Še nocoj bom pri tebi.«

Zvečer se izvrši poroka. Manelik pride z Marto na svoj novi dom, veseleč se svoje velike sreče. Ko hoče iti k počitku z ljubljeno ženo, odkaže mu ona sobo, kjer bo spal sam, z besedami: »Ti tu, jaz tam!« V največjem začudenju in bolesti spozna, da ga Marta ne ljubi. Na to se zabliski v njeni sobi luč, Manelik hoče z golim bodalom v roki v sobo, da se prepriča, kdo je notri, a Marta mu to zabrani. Luč zopet ugasne in ona izkuša preveriti Manelika, da sploh luči ni bilo, da se mu je vse le dozdevalo. V taki negotovosti leže k njenim nogam, neprestano zroč na njeno sobo, in tako drug ob drugem prebita prvo poročno noč. Po desetih mukotrpnih dnevih preneha Manelik s svojim trdovratnim molčanjem in v viharini sceni z Marto zgabi nož ter jo rani na roki. Zdaj šele spozna Marta, da je resnično ljubljena, in ko ji Manelik razkrije svoje čustvovanje, ki ga je gojil in ga še goji do

nje, je pripravljena, da odide z njim iz doline, ker je nebo pooblašeno z ljudsko zlobo, da odide z njim na višave kjer je nebo čisto, jasno in kjer se vse odpušča. Ko odhajata, jima zastavi pot Sebastijan, ki pijan prihaja zopet ljubimkovat k svoji bivši po sili ljubici. Ko vidi, da jo hoče Manelik odpeljati iz doline, skoči divje k njemu in ga udari v obraz. Sedaj vzkipi v Marti ljubezen do Manelika in izda mu skrivnost poročne noči, da je nosil ono luč v njeni sobi Sebastijan sam. V nesrečnem Maneliku se vzbudi lev in besen skoči nad Sebastijana. Hlapci ga rešijo in s silo odvedejo Manelika neznano kam. Sebastijan zahteva od Marte ljubezni, da bi mu bila zopet to, kar mu je bila prej; in ravno ko hoče doseči svoj cilj, vstopi Manelik, ki se je na skrivnem vrnil, ter ga ubije. Manelika igra g. Nučič, Sebastijana g. Povh in Marto gđ. Winterova. Sodeluje ves esemble.

V nedeljo, dne 25. aprila se uprizori češka veseloigra »Vroč ta!« od V. Štecha, krepka satira, ki je spretno lokalizovana na slovenske društvene odnose in ki neusmiljeno biča njih slabo stran. V igri nastopa vse polno komičnih figur: domišljavi državnozbornski kandidat »Vroč ta!«, vedno ukazujoči, kričavi župan, potem rodoljub z dežele, »predsednik slovenskega društva«, dalje smešni odbornik »Nove zveze slov. biciklistov«, in res narodno čuteči odbornik pevkega društva. Vse te figure so s svojimi ekscentričnimi nazori nad vse smešne, in mladi cinik in satirik dr. Landas jim s svojim prepričevalnim dokazovanjem dokaže, kako morajo postopati, da bodo svojemu narodu resnično koristili. Glavne vloge igrajo gđ. Winterova, g. Bukšekova, g. Danilo, g. Molek, g. Iličič in oba naša vrla komika gg. Povh in Bohuslav. Satirika in cinika dr. Landasa igra g. Nučič.

V torek se uprizori fenomenalna italijanska drama »Nepošteni« (I. di-sonesti), od Girolamo Rovetta.

Beseda o kritiki v torkovi »Soči«. — Gospod kritik o prvih dveh predstavah ljubljanskega gledališča je povedal marsikaj prav dobro, ali nekatere okoliščnosti je se izpustil ali nezadostno naglašal, nekaj pa je brezdvomno zgrešil. — Ob resni presoji o vrednosti iger ali vrlinah igralcev se moramo pred vsem postaviti na realno stališče, da nimamo pred seboj družbe iz dvornega gledališča, marveč del ljubljanskih igralcev. Žal, da le del, kar ima za neljubo posledico, da morajo razni igralci igrati v Gorici vloge, katerih niso igrali v Ljubljani. Tako se menjaajo kar glavne vloge..... na škodo celoti. To pa je še veliko bolj neljubo igralcem nego občinstvu.

Dvorana Trgovskega doma ni pravo gledališče; oder je premajhen, zato so križi s scenerijo. Za to ne moremo mi nič, še manj pa igralci. Med pavzami morajo igralci sami menjati in prirejati scenerije, potem naj pa igrajo!

Jeden del občinstva je naravnost grozen. Človek res ne vé, kaj naj reče, da ga prav označi. Ob najbolj pretresljivih, tragičnih prizorih (— v Prababici in Simonu se je ponavljalo to često! —) se začne režati.....! Zares, jako vspodbudilo za igralce, ki vidijo, kako jih je občinstvo — umelo!

Toliko na sploh! Zato pa bi »grozo in trepet, sočutje in strah« čutili v »Prababici« tudi pri nas, ako bi bila mogoča tista scenerija, ki jo ta igra zahteva. — V obče je igra uspela dobro. Opomnje o Jaromiru niso povsem umestne, zlasti pa to ne, da je bil g. Nučič boljši v nedeljo nego Jaromir v soboto. Gosp. Nučič nam je podal dobro sliko roparja Jaromira, katerega je oblačila Bertina ljubezen.

Dalje je omenil gosp. kritik, da pri gospici Winterovi grozno moti njen češki naglas. — Tu si dovoljujem pripomniti, da je gospica W. takoj ob nastopu meseca oktobra v Ljubljani govorila tako lepo slovensko, kakor nismo bili vajeni pri raznih drugih po par letih bivanja med Slovenci. Res je, pozna se, da ni Slovenka, ali zopet ni res, da bi moral koga »grozno motiti« njen češki naglas. Kaj bi pa rekli, ako bi igrala, recimo, kaka Štajerka v čisti slovenščini, ali po ekavski zategnjeni štajerščini? —

Toliko sem si dovolil pripomniti, da se čuje še jeden glas. — G—k.

Ali naj se učijo slovensko ali ne, ugi-
bajo Lahi po svojih listih. V Istri pravijo
nekateri, da je potreba učiti se hrvaščine,
na Goriškem je rekla L' Eco, da naj se
Lahi le pridno učijo laščine, ali naj ne
ostanejo le pri svojem jeziku. »Corriere«
pa je mnenja, da zadostuje za Lahe, če
znajo laško, slovenščino pa naj preženejo.
Prav! Naj le ostane pri tem, da naj pre-
ganja slovenščino kolikor hoče, saj ne
prežene je ne. Lahi naj znajo pa le laško
in naj imajo opraviti tako, umevno, le s
svojimi laškimi ljudmi. Slovenščine ne
marajo, torej tudi Slovencev ne. Oni pro-
glašajo tako geslo: Svoji k svojim!

Sirah pred poslovenjenjem Gorice tiči laškim
caporionom globoko v mesu. Že večkrat se
je razpravljalo o tem, da bi vozil goriški
električni tramvaj do Solkana. V L' Eco pa
čitamo, da tramvajsko društvo noče podaljš-
šati črte do Solkana, češ, da bi se tako od
strani gorških Lahov samih ne pomagalo k
temu, da bi postal Solkan danes ali jutri
predmestje Gorice, kar bi značilo velik ko-
rak naprej v poslovenjenju Gorice. — Na
vseh straneh slovenski strahovi! Kaj bo?
Težko je biti dandanašnji Lah v Gorici!

XLV. redni občni zbor »Slovenske Matice« v
Ljubljani se bo vršil v ponedeljek, dne 26.
aprila 1909. l. ob osmi uri zvečer v Ljubljani
v »Mestni dvorani«. — Vrsta razprav:
1.) Predsednikov govor. Tema: »Žitva in
požrtvovalnost«. 2.) Letno poročilo tajnikovo
za dobo od 15. maja 1908. do 20. aprila
1909 l. 3.) Poročilo biagajnikovo o račun-
skem sklepu za l. 1908. 4.) Volitev treh
računskih prasojevalcev (§ 9. lit. a) društ-
va. 5.) Poročilo biagajnikovo o proračunu
za leto 1909. 6.) Dopolnilna volitev društve-
nega odbora. 7.) Posamezni nasveti in pre-
dlogi. —

Občni zbor »Dramatičnega društva«
v Ljubljani se je vršil v ponedeljek zvečer.
Dohodki so v preteklem poslovnem letu
znašali 127.906 K 17 v., izdatki 127.471 K
26 v. Med dohodki so subvencije: 25.000
K, dohodek lož 9040 K, dohodki predstav
58.907 kron 37 v. Plače so znašale pri
operi 22.010 kron, za dramo 22.326 K za
zbor 7377, stroški predstav so bili 31.196
K 83 v., za repertoar 6754 K 52 v., za gar-
derobo 2068 K 66 v. Dohodki režije: K
64.772 54 v., izdatki 61.014 K 79 v. Aktiva
znašajo 44.370 K 62 v., pasiva 31.445 K 26
v., premoženje se je v pretekli sezoni zvi-
šalo za 1997 K 23 v. Volitev v odbor so
odložili, da se končajo neki dogovori z
mestno občino.

Izpred sedaj. — Tatvino sta bila oblo-
žena 33 letni Franc Prešerna in 20 letni Ivan
Šuligoj, oba iz Gorice, oba že znana sodnji,
zlasti Šuligoj, ki je bil kaznovan radi tatvine
že sedemkrat. Kradla sta kmetom tudi maslo,
Šuligoj je ukradel tudi 3 zajčke M. Zavadla-
va. Prešeren je obsojen na 4 mesece težke
ječe, Šuligoj pa na 10 mesecev težke ječe s
trdim ležiščem vsak mesec; ko prestane to
kazen, ga oddajo v prisilno delavnico.

Težke telesne poškodbe je bil obtožen
25 letni Pavel Matašič s Hrvaškega, velik,
močan mladenič, ki je delal v Sestlanu. Kr-
čmarja Kolavčiča je nekoč vrgel ob tla, ženi
Kolavčičevi pa je vrgel kozarec v glavo. 21.
3. t. l. ni hotel plačati pri Kolavčiču, kar je
pojedel in popil. Krčmar je šel za njim ter
mu prigovarjal z lepa, naj plača, ali Matja-
šič ni plačal, marveč je zabodel krčmarja v
prsni z nožem. Kolavčiča so morali prenesti v
Trst v bolnišnico, kjer je ozdravel. Matašič
je trdil pri razpravi, da je bil popolnoma
pijan, da ni vedel, kaj dela. Sodnija pa mu
ni hotela verjeti, marveč ga je obsodila na
13 mesecev težke ječe s postom in trdim
ležiščem vsak mesec.

59 letni Val. Humar s Huma je bil
obtožen, da se je nedostojno vedel v cerkvi
ob času maše za nekega pokojnika. Dobil je
za to 1 mesec strogega zapora z jednim
postom in trdim ležiščem.

Ljudsko štetje 1910. — Resno se razpravlja
v statističnih krogih o ljudskem štetju 1910.
V tem pogledu se povdarja zastarelost za-
kona od leta 1869., osobito z ozirom na
rubriko »občevalnega jezika«. Razun tega se
zahteva, da se ljudsko štetje bolj prilagodi
sklepom kongresa za demografijo od leta
73. v Moskvi. Dozdeva se, da misli vlada
mesto občevalnega jezika uvesti narodnost.
To poslednje je tudi najjednostavnejše in naj-
logičnejše označenje, kajti z občevalnim jezi-
kom so se — kakor znano — dogajala naj-
huje zlorabe, ki jih ravno mi v Primorju le

predobro poznamo. V zaščito odvisnih ele-
mentov misli vlada določiti posebne odredbe
in kazni za falzificiranje izkazov, kakor tudi
za druge zlorabe, uplive in slično. Vrh vse-
ga misli postaviti v poslovenjenju občinah po-
sebne komisije, ki bodo morale kontrolirati
delo posebno glede vpisavanja »narodnosti«.
Te komisije bodo sestavljene od pripadnikov
raznih narodnosti v poslovenjenju občinah.

Jutri večer ob 8. uri se vrši v hotelu
Südbahn koncert. Vstop prost.

Poročno zasedanje v Gorici prične 2. junija
t. l. Predsednikom je določen predsednik
okrožne sodnije H. Cazafora, namestnika nad-
svetnik Rutar in svetnik grof Coronini.

Nagobčnike morajo nositi psi v Gorici,
ker se sumi, da so v Furlaciji in bližini
stekli psi. — Poročali smo, da je v Gradišča
obkral dva otroka sumljiv pes. Konstatovano
se je, da je bil pes res bolan. Oba otroka
so poslali v Pasteurjev zavod na Dunaju.

Slovensko planinsko društvo je imelo lani
2709 članov. Dohodkov je imelo društvo lani
K 69.405 86, stroškov pa K 69.293 64.

Preveč slovenščine na goriškem tramvaju. —
Neki sprevednik govori prav dobro slovensko.
Ker se je pripetilo, da je govoril parkrat s
Slovenci v vozu nekaj več besed, so ga hitro
naznanili pri vodstvu nekateri laški zagrižen-
ci. Baj je bil ta sprevednik pozvan že tri-
krat k raportu, češ, da govori preveč slo-
venski. — Žalostno, če se ozira nadzornik
na besede takega zagriženca, ker bi s tem
podjetju le škodoval. Tramvaj je prometno
sredstvo in ni drugega, torej sme govoriti
tam sprevednik tudi slovensko s Slovenci,
saj dajejo Slovenci vendar lep dobiček tram-
vaju. Nekdo iz vodstva je rekel svoj čas, da
pri tramvaju se ne bo delalo politike, ali
kakor vidimo, stoji vodstvo v strahu pred
vsakim pobalinskim denunciantom! Če pojde
tako naprej, bomo že znali ukreniti, da se
ne bodo bali preveč slovenščine na tramvaju!

Uglasbitelj glasovirjev. — Kdor rabi ugla-
sbitelje, naj se obrne k »Jelenu«. Tamkaj izve
za naslov našega domačina, ki je jako dober
uglasbitelj.

Javni ples priredil fantje na Vrhovlju v
Brdih v nedeljo, dne 25. t. m. Svirala bode
godba »Prvega briskega godbenega društva s
sedežem v Kojskem«.

Javni ples v Rencah priredijo fantje v ne-
deljo dne 25. t. m. Svira vojaška godba.

Javni ples priredijo v nedeljo, dne 25. t.
m. fantje v Selu. Svira vojaška godba 47.
pešp. iz Gorice.

Važno. — Opozarjamo na današnji oglaš-
tvdke Samuel Heckscher senr. v Hamburgu.

Zveza narodnih društev.

Predsedništvo »Zveze narodnih dru-
štev« prosi vsa ona društva, ki še niso od-
govorila na okrožnice, naj poročajo, ka-
teri trije volilni možje so odbrani, da se
udeležijo občnega zbora dne 9. maja, na-
dalje naj poročajo knjižničarji onih druš-
tev, katerim je posodila Z. N. D. serije iz
svoje osrednje knjižnice, kolikokrat
in katere knjige so bile izposojene, kar
bo služilo pri sestavi statistike.

Pevsko in bralno društvo »Lijak« na
Vogrskem priredi v nedeljo t. j. 25. t. m.
zabavo z javnim plesom.

Pevsko in bralno društvo »Zarja« v Koprivi
priredi dne 2. maja javni ples na dvorišču
gostilne Bolčtove. Obenem se naznanja
vsem bratskim društvom, da priredi imeno-
vano društvo veliko ljudsko veselico na pro-
stem dne 25. julija letos. — Odbor.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Slovenska brivnica v Gorici. — Zna-
no brivnico na Travniku je prevzel g.
Fr. Novak, ki je imel doslej brivnico na
Jesenicah, kamor je odšel g. Nosič, dose-
danci brivec na Travniku. — G. Novak je
znan izvrsten brivec, ki uredi brivnico
okusno take, da bo vsak povoljno postre-
žen. Opozarjamo na oglaš.

Dogodki na Turškem.

Proglas, ki ga je izdal na carigrajsko
prebivalstvo general Husejn Husni, poveljnik
armade, ki maršira proti prestolnici, se med
drugim glasi: Cilj armade, ki maršira proti
prestolnici, je, da utrdi našo ustavno vladu
tako, da je ne zamore nobena oblast omajati,
da ne stoji in da ne more noben zakon in

nobena sila stati nad ustavo, potrjeno po še-
rijatskem zakonu, in da se podeli trajno lek-
cija izdajalcem, ki so z obnovljenjem ustave
nezadovoljni. Prebivalstvo in nevtoralno ostali
vojaki se vsprejmejo v varstvo. Le povzo-
čitelji, agitatorji in njih pomočniki se ne bodo
mogli odtegniti zasluženi zakoniti kazni. In-
stitucijo ulemov spoštujemo, toda nekateri
vohuni, ki so si v obleki ulemov upali sra-
motiti vero in prepovedovati ustajo, se ne
bodo mogli odtegniti kazni, ki jim po zakonu
pritiče. Življenje poslancev in od njih iz-
voljenih ministrov, ki jih smatrajo vredne
svojega zaupanja, ter pravice in prerogative,
ki jim jih podaja ustava, se bodo popolnoma
varovale. Notranji mir dežele se ne bo mo-
til in ščitilo se bo življenje vseh. Načelnike
inozemskih misij ter inozemce se ne bo na-
dlegovalo.

Solunske čete marširajo proti Carigradu.
Pred Carigradom imajo Mladoturki okoli
40.000 mož, ki zasedejo mesto najbrže brez
boja. — Vlada bi rada dosegla sporazum s
prodajajočimi četami, ali dasi se trudi, doseči
sporazum, ni pravega upanja v to.

Mladoturki hočejo sultanovo glavo. In
če ga ne usmrte, odstavijo ga gotovo. Sultan
pa ne kaže nič volje: ne odstopiti, še manj
pa, da bi izgubil glavo.

Novi sultan bo najbrže princ Rešad
esfandi. Nemško časopisje napada Anglijo, da
je ona vzročila revolucijo v Turčiji.

Politični pregled.

Hrvaški ban Rauch se je mudil v
ponedeljek na Dunaju. To priliko je porabil
list »Zeit« in ga prosil za odgovor na tri
vprašanja, namreč: 1.) bo li res končan
veleizdajniški proces potom abolicije
(vstavitve)? 2.) se li res z obtoženci ravn-
na nečloveško? in 3.) je li res dokument
ki tvori podlago obtožbi, mistifikacija.
Na to je odgovoril Rauch v daljšem član-
ku, kateri priobčuje »Zeit« od torka, sle-
deče: abolicija bi bila na mestu, ko po
objavi obtožnice, sedaj pa ni na pravem
mestu, pač pa lahko deluje — pomiloščen-
je, katero pa seveda sledi obsodbi. Ne-
človeško ravnanje z obtoženci zanika
baron Rauch in pravi, da je sodišče mo-
ralo napeti ostrejšo struno, kar so pa ob-
toženci s svojim hrupnim obnašanjem sa-
mi izzvali. Odele dokumenta, ki naj bi bil
mistifikacija, se izraža, da ne pozna no-
benega takega dokumenta, pač pa se vrši
cel proces na podlagi naznanil, ki so doš-
la na drž. pravdnitvo in materijala, kate-
ri je nabral preiskovalni sodnik. Hrvaški
sodni dvor bo sodil pravično brez vsake
tendence. Tako baron Rauch!

Iz te izjave se vidi, da bodo obtoženci
obsojeni, da vživa v vladajočih krogih ču-
dno postopanje sodnega dvora največje
simpatije in da računajo na »pravično«
rešitev od strani sodišča, čegar člani se
v javnih lokalih tako skrajno razžaljivo
vedejo proti Srbom.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji. — 20. t. m.
so začela v prostorih ministerskega predsed-
ništva na Dunaju pogajanja glede ureditve

jezikovnega vprašanja v Dalmaciji. Konfe-
renca, kateri predseduje ministerski predse-
dnik Bienenroth, utegne trajati 10 dni. Preporno
vprašanje stoji sedaj sledeče: Kot notranji
uradni in razpravni jezik ima veljati hr-
vaščina. Italijanske uloge se rešuje v istem
jeziku. Uradni napisi in tiskovine so izključ-
no hrvaške, izvzemši urade petih največjih
mest v deželi. (Zadar, Split, Šibenik, Du-
brovnik in Kotor). Italijani zahtevajo brezi-
zjemno dvojezične napise in italijansko raz-
pravljanje italijanskih ulog v vseh instancah.
Razlika v nazorih vsekakor ni tako velika, da
bi se ne dalo doseči sporazumljenje.

Razne vesti.

Pri občinskih volitvah v II. razredu v Ljubljani
včeraj so izvoljeni narodno-napredni kandi-
datje: K. Mayer, dr. Novak in dr. J. Pipen-
bacher. —

Zibeljko in vse polno čipk je darovalo ho-
landsko ljudstvo svoji kraljici, ki čaka dan
na dan poroda. Čipko je izdelovalo 29 delavk
in 5 učiteljic v neki čipkarski šoli skozi
12.000 ur in slednjič se mogoče te zibeljke
ne bo rabilo, ker je dobila kraljica od vseh
strani vse polno zibeljk v dar.

8 milijonov kron za dobrodelne namene je za-
pustil na Dunaju zasebnik Mark Engel.

Velika eleparija. — Vdova Ivana Kallay
iz Debreceina je naznanila budapeštanskemu
državnemu pravdnitvu sledeče: Mihael Sza-
decky je izročil neki hranilnici 60.000 gld. z
določilom, da se imajo pripisati obresti ved-
h kapitalu in da se izroči tako narasla svo-
ta čez 50 let njegovim naslednikom v
sedmem kolenu. Zapusčina bi znašala sedaj
1.000.000 kron. Vdova Kallay je šla v hra-
nilnico, kjer so jej povedali, da je bila svota
zvišnjena že pred 18 leti od osebe, ki se je
skazala z dokumenti kot opravičeno in ki je
vzela, da je smatrali vollo čez 32 let za-
starelim. Policija išče neznanega tatu, kateri
se nahaja najbrže v Szadeckyjevem sorodstvu.

Neuroci pri izkopavanju v Meosni. — Med
zkopavanjem mrljev se je podrl neki zid
in pokopal 6 delavcev. Trije so težko ranjeni.

Nečuten spomin slaboumnega dečka. — K
zadnji seji društva za psihiatrjo in neurolo-
gijo na Dunaju je pripeljal dr. Witzmann
mladega dečka iz zavoda za slaboumne dečke
v Bledermansdorfu, ki ima tak spomin, da
zna koledar za 1000 let tako na pamet, da
pove vsak bivši in bodoči datum (do l. 2000),
vsak god, vsak praznik takoj in brez po-
mišljanja. Tako je povedal deček, da je bil
14. junija 1808. tork, dan sv. Ivana, da bo
pepelnična sredo l. 1917. dne 21. februarja,
da bo trajal pust l. 1924. 58 dni, da bo Ve-
likonoč l. 1929. 31. marca, vnebohod pa 10.
maja. Vzrok slaboumnosti dečka so bile ošpice,
katere so ga mučile 6 tednov kot dojenčka.
Oče, stotnik, mu je umrl star 49 let. Mati
je zdrava in živi v ugodnih razmerah. Zares,
čuden spomin.

Nov Lloydov parnik spuščen na morje. — V
torek so v arsenalu avstr. Lloydov v Trstu
spuštali na morje tam zgrajeni parnik »Linz«
v navzočnosti deputacije občinskega zastop-
stva v Lincu in več dostojanstvenikov Lloydov.
Novi parnik je namenjen za tesalsko linijo
in je opremljen z največjim komfortom. Nosi
največ 6700 ton, vozil bo 11 milj na uro.

V tovarni »Alpha-Separator« v okraju Mei-
dling na Dunaju je izbruhnila stavka. Delavci
so demonstrirali proti stavkolomilec, na kar
je nastopila policija, ki je brezobzirno areti-
rala 5 socialističnih poslancev, urednika, re-
porterja in še nekaj drugih zaupnikov.

Goriška ljudska posojilnica

vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Gorici

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR,

kateri bode

v petek dne 30. aprila 1909. ob 3. uri popoldne
v združnih prostorih Gosposka ulica hišna št. 7.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrditev letnih računov in bilance za leto 1908.
4. Razdelitev čistega dobička,
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V GORICI, dne 22. aprila 1909.

Načelstvo.

Palca, rešena po 100 dnih. — Neki magaciner je zaprosil dovoljenja, da sme kopati po razvalinah svoje hiše v Mesini. Hotel je dobiti hišno pripravo, da bi jo nesel v svojo barako. Ko so odstranili nekaj kamenov, je skočila do kosti posušena psica izpod njih, ustrašila se svetlobe in dneva, toda kmalu je spoznala svojega gospodarja. Vsalet tega je nastalo seveda veliko razburjenje, ker ljudje mislijo, da se še vedno kdo od zakopanih svojcev bori s smrtjo.

V San Franciscu v Ameriki je zgorel na novo zgrajeni hotel. Petdeset gostov se pogreša, najbrže so zgoreli.

Osoda umetnice. — V New-Jorku se je te dnevi nabiralo milodare za staro ženo, katero je gospodar radi neplačane stanarine vrgel na cesto. Ta stara žena je bila svoj čas krasotica, svetovno znana pevka Ackermann-Jaworska, in bila je zvezda petrograjske opere. Vsa aristokracija jo je oboževala, bila je intimna prijateljica carja Aleksandra II. Sloveča Patti jo je svoj čas vzela s seboj v London, kjer je Jaworska nastopila v „Hugenotih“. Sedaj je pa živila ta umetnica v ubožstvu. Hči je poučevala glasovir. Toda ko je hči zbolela, je prišla najhujša beda, in nekdanj najkrajšnja umetnica je bila vržena na cesto.

Analfabeti v Italiji. — Po najnovejši statistiki ima Italija 32 milijonov prebivalcev, od kojih je 17 milijonov analfabetov. — Rimski časopis „Osservatore Romano“ se z ozirom na to tako-le izraža: In tak narod želi biti v istem redu z ostalimi obrazovanimi narodi. Priznavamo, da je to zelo žalosten pojav, uvažujemo pa, da se nihče ne pobriga, da bi se dalo tej množici duševnega kruha in prebivališča, — moramo reči, da niti vlada niti država naša ne kaže niti najmanjše brige za obrazovanje in gospodarsko blagostanje bednega prebivalstva. Šole so neobhodno potrebne in potrebno je, da odločujoči krogi resno uvažujejo resnico pregovora, da se z otvoritvijo vsake nove šole zatvori ena ječa.“

Cel narod — žrtev jetike. — Na Aleutinskih otokih izumira prebivalstvo. Bolj in bolj zahteva jetika tam svoje žrtve. 40 odstotkov tega prebivalstva je že izumrlo. Ta bolezen se pa radi tega tako razširja, ker imajo vsi navado, da poljubujejo umrle znanke in svojce na usta v zadnji pozdrav.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaševalec, se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na doželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Odda se v najem soba s prostim vhomom za 20 K mesečno. Kje, pove upravništvo.

Keil-ov lak

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.
Keil-ovo leščilo za pode 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah

ima vedno z zalogi trdka Konjedic & Zajec v Gorici.

Postojna: Ant. Ditrich;
Reka: F. Jechel, mrotilnica;
Ljubljana: Laskovič & Meden;
Lošinj mali: G. P. Budua.

Največji dobiček Mark 600.000 Naznanilo sreče. Za dobitke jamci država

Vabilo k udeležbi dobitnih šans

pri denarni loteriji, za katero jamci država Hamburg in pri kateri je

9 milijonov 841.476 Mark dobitkov.

Glavni dobitki te prekristne denarne loterije so sledeči: Največji dobiček je v srečnem slučaju 600.000 Mark

oziroma:	glavni dobitki po:
Mark 560.000	Mark 300.000
» 550.000	» 200.000
» 540.000	» 100.000
» 530.000	» 60.000
» 520.000	» 50.000
» 515.000	» 45.000
» 510.000	» 40.000
» 505.000	» 30.000
» 503.000	» 20.000
» 502.000	» 15.000
	» 10.000

i. t. d.

V celém obsega loterija, katere je v 7 razredov razvrstena 100.000 srečk s 48.405 dobitki v 8 premijah, tako da mora z gotovostjo zadeti približno polovica vseh srečk.

Dobitki se višajo z vsakim razredom, in sicer znaša največji dobiček I. razreda 50.000 Mark ter 7. na 600.000 M.

Cene srečkam I. razreda so sledeče:

Cela srečka	Pol srečka	Četrť srečka
M. 6 ali K 7	M 3 ali 350 K	M 150 ali 175 K

Vloge za ostale razrede, kakor tudi natančno določilo dobitkov je razvidno iz uradnih z državnim grbom opremljenih srečkovnih listin, katere razpošiljam na zahtevo zaštonj in poštnine prosto. Vsak vdeleženec loterije dobi takoj po dovršenem srečkanju uradno listino, ne da bi jo moral še-le zahtevati.

Dobitki se izplačajo takoj.

Oglašiti se je torej v svrhu naročil predstojčega srečkanja takoj, ali pa vsaj do

30. aprila

na naslov:

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft v HAMBURGU 36.

Izrežite!

Naročilnica za g. Samuel Heckscher-ja, sen, Bankgeschäft, Hamburg 36.

Pošljite mi { celo srečko za M 6 — (K 7 —)
pol „ „ „ 3 — (K 350)
četrť „ „ „ 150 (K 175)

Moj naslov

Denar pošiljam v pismu po nakaznici kar ne velja prečrtajte! pošljite po povzetju

udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinejšega peciva, torte, kolače za birnancem poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Naznanilo.

Slav. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Nosiča

brivnico

na Travniku št. 21.

Opiraje se na svojo večletno prakso, zagotavljam slav. občinstvu strogo solidno postrežbo in snago. Sl. društvom na deželi se priporočam za maskiranje, pri prirejanju veselice.

V nadi, da me bo sl. občinstvo podpiralo, bilježim z najodličnejšim spoštovanjem

Fran Novak.
brivec.

Pijanosti ni več

Uzorec tega čudeznega izdelka „COZA“ se pošlje brezplačno.

More se dati v kavi, v mleku, v pivu, v vino ali v jedilih ne da bi pivec to zapazil.

Prašek „COZA“ učinkuje čudovito tako, da se pivcu pristudi alkohol in vse alkoholne in močne pijače. Ta prašek deluje tako mirno in gotovo, da mu ga smejo dati žena, sestra ali hči dotičnika, ne da bi on zapazil, kaj je resnično povzročilo njegovo ozdravljenje.

Prašek „COZA“ je prinesel mir v tisočere družine, je rešil ogromno oseb sramote in ponižanja, da, iz takih oseb je celo napravil čvrste, močne in vsakega dela zmožne ljudi. Ta prašek je že marsikatero mladeniča spravil nazaj na pravo pot sreče ter je podaljšal za mnogo let življenje mnogim osebam. — Zavod, ki poseduje ta čudodelni prašek, pošlje vsem onim, ki zahtevajo knjigo s 1500 zahvalami in en vzorec. Dopisuje se v nemškem jeziku.

Zajamčeno je, da je prašek popolnoma neškodljiv
COZA INSTITUTE 62, Chancery Lane London 255 (Anglija)

Na pisma je djati znakno 25, na dopisnice za 10sto

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in šivalnih strojev, gramofonov za koncerte in gostilne ter vsakovrstne plošče, zastopnik avtomatov za gostilne in vsakovrstnih kmetijskih strojev. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem pri

Batjel-u

Gorica

Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke.

Novi slovanski ceniki fran'o

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Baštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najooneje kupevališče alnuberškega in drobnega blaga ter tkanin, proje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševalje.

Svetlinjice. — Rožni vencl. — Mašne knjižnice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 9 35-8

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Iz Ljubljane v New-Jork

se vozi najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi cesarskimi brzoparniki:

Kronprinzessin Cecilie, Kaiser Wilhelm II. — Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse

dalje z najnovejšimi modernimi parobrodi: Prinz Friedrich Wilhelm, König Albert, Prinzess Alice, Friedrich der Grosse, Bremen i. t. d. kateri so največji, najhitrejši in najvarnejši te družbe.

Vožnja po morju traja samo 6 do 7 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebnj pouk dá vsakomur

Edvard Tavčar, Kolodvorske ulice št. 35. v Ljubljani nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

GORICA.

GORICA.

Narodno podjetje

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujece od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljšče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Pizenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmjerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga s neomejenim jamstvom

Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnine 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Delež so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Boča« in »Primores«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.